

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 150. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 67.

Sobota, 22. avgusta 1931.

Leto VI.

Mednarodni socialistični kongres za mir

Odločen boj proti fašizmu.

Mednarodni socialistični kongres na Dunaju je po živahni debati o razorožitvi in miru ter borbi proti fašizmu, da se ohrani mir v Evropi in prebrede težka gospodarska kriza v mirnem razvoju, konstatiral in povdaril naslednje:

Ohranitev miru je danes edina rešitev za Evropo.

Referat o splošni politični situaciji je podal avstrijski socialistični prvak dr. Oton Bauer. Govorec o mednarodni gospodarski krizi, zlasti tudi o težkočah v Nemčiji in srednji Evropi, je predvsem opozoril na dve politični nevarnosti, ki nam pretita:

»Z ene strani fašizem, ki vara množice, češ, da je vse bede in nesreče, kakor nezaposlenosti in gospodarske krize kriva mirovna pogodba ter jih zavrača v avanturo, da naj se prelomijo ti dogovori! Z druge strani komunizem, ki izkorišča razne neprilike in krivice, zavrača na isti način množice in jim obeta, češ, da je samo ena pot — in ta pot je nasilna revolucija — ki more porušiti mirovne pogodbe.«

»Tu sili tudi nas,« pravi sodrug Bauer, »da moramo povedati svoje mnenje glede revizije mirovni pogodbe.«

Tu moramo povedati: Ne samo socialistične stranke zmagovalnih dežel, nego tudi one iz premaganih so vedno priznavale, da mirovna pogodba ne vsebuje v nobenem primeru nasilja in krivice. Ker so te pogodbe o miru priznale zedinjenje in osvobodjenje onim nacijam, ki so bile pod tujim gospodstvom, kakor Čehom, Poljakom, Jugoslovanom in Rumunom, ker so te ponovno dale tem nacijam njih nacionalno svobodo in državno samostalnost, ker so razdeljene narode zopet zedinile, tedaj mi socialni demokrati iz premaganih dežel to nismo nikdar smatrali za krivico, ki bi jo bilo treba revidirati, nego smo to priznali in priznavamo kot velik zgodovinski proces (napredek), ki predstavlja rezultat za vedno...

Imamo pa nekaj drugega, kar smatramo za važneje kakor revizijo teh krivic in to je mir, to je obramba pred novo vojno... In v soglasju s tem odklanjamo vsako nasilno revizijo mirovni pogodbe, ki bi morda le utegnila privedi do vojne in revizijo krivic želimo, da se izvede samo mirnim potom, s politično silo zedinjenih socialističnih strank.

Ta izvajanja sodruga dr. Bauera so burno odobraval vsi delegati kongresa.

Politična resolucija kongresa je sestavljena v smeri Bauerovih izvajanj.

Na prvem mestu v resoluciji se opozarja na krizo v Nemčiji in povdarja, da bi »zmagala nacionalistov v Nemčiji spravila v nevarnost demokracijo cele Evrope vzhodno od Rena. Nevarna bi postala za mir v Evropi in pokopala bi vse nade na uspeh mednarodne konference za razorožitev. Zato je potrebna mednarodna pomoč v svrhu preprečenja te nevarnosti v Nemčiji. Nemčija pa bo olajšala to mednarodno pomoč, če da nje vlada svojevolično garancije in uverjenje, da bo pomočke, ki bi ji bili dani na razpolago, porabljal za miroljubno politiko in ne za politiko nacionalizma in diktature.«

Demisija ogrske vlade.

Grof Bethlen ni več predsednik madžarske vlade.

Skoro nenadoma je dne 19. t. m. podal grof Bethlen predsedniku Hortyju demisijo svoje vlade. Demisija je bila sprejeta in novo vlado sestavlja znani grof Karoly. Vzrok demisije je vsekakor iskati ne-le v gospodarski krizi, marveč predvsem v zunanji politiki. Izpremembra vlade pa nikakor ne pomeni izpremembe sistema. Madžarski socialisti ne pričakujejo izprememb na bolje. Francoski socialistični list »Populaire« pa celo domneva, da je odstop Bethlena le spreten maneuver, ki naj olajša restavriranje Habsburžanov na madžarskem pre-

stolu. Bethlen sam pravi, da ostane še dalje aktiven v politiki.

Kapitalistična diktatura na Madžarskem.

Na Madžarskem postavijo petčlanski gospodarski odbor za izvedbo štednje v državnem proračunu. Ta odbor bo imel pravico predlagati proračunske postavke za vsa ministrstva. Zvišati namerava davke in za deset odstotkov znižati plače uradnikom, da prihranijo 100 milijonov pengjev. Na obdavčenje veleposesti in kapitala se ne bodo dosti spomnili.

Angleška delavska vlada v težkem položaju

Posebna komisija je izdelala načrt za štednjo, katerega pa vlada in delavska stranka ne moreta osvojiti.

Angleški proračun vlade je pasiven. Dolžnost vsake vlade je, da poskrbi za ravnotežje. Komisija, ki je bila določena, da izdelata načrt za prištednjo in nova obdavčenja, je izdelala načrt, ki obremenjuje do dveh tretjin delovne sloje. Ni še gotovo, ali bodo pogajanja z liberalci in konservativci uspela ali ne, gotovo pa je, da delavski poslanci in delavska

vlada na tak načrt ne morejo pristati.

Če bosta vztrajali obe meščanski stranki na stališču komisije, utegne priti do demisije delavske vlade, ker bi za tako krivično štednjo niti vlada niti delavska stranka ne mogli prevzeti odgovornosti napram delavstvu.

Svobodna Španija.

Borba za republiko in načrt ustave.

Iz Španije prihajajo neprestano vesti o stavkah, nemirih in o avtonomističnih stremljenjih. Spricho pomembne revolucije po dolgi reakciji, so to povsem naravni pojavi. Pod težko diktaturo aristokracije in klerikalizma so kljub vsemu nastajala nova naziranja ali različna stremljenja po osvoboditvi. Po padcu terorja so vse te struje dobile odduška in težko je bilo konsolidirati miselnost v eno glavno smer, to je utrditi novo republiko in preprečiti eventualno grozečo meščansko vojno. Največjo odpornost je kazala Kastilija, ki pa se končno zadovoljuje z najširšo avtonomijo in je s tem zagotovljena edinstvenost španske republike. V nekaterih primerih je sicer morala vlada rabiti ostre odredbe, žal, ali šlo je za utrditev nove države po naprednih in čimbolj svobodomiselnih načelih.

Načrt nove ustave je za španske razmere napreden. Madridska agentura poroča le o nekaterih točkah ustave, ki so pa bistvene.

Po novi ustavi bo Španija predvsem demokratična republika. Oblast vseh državnih organov bo izhajala iz naroda. Kastilščina bo državni jezik. Ustanavljati se smejo avtonomna okrožja v španski državi v zmislu tozadevnih pogojev, vendar ima pravica španske države prednost pred pravico avtonomnih deželnih oblasti. Državne vere ni. Vsa verstva so podrejena splošnim državnim zakonom. Država nikakor ne sme cerkvenim ali verskim družbam in institucijam dajati gospodarskih ugodnosti. Vsi verski redi se razpuste in njih imetje prevzame država v svojo last. Vsi Španci so pred zakonom enaki. Priznava se enakopravnost obeh spolov. Uveljavi se svoboda vesti in verstva. Vsi Španci obeh spolov imajo od 21. leta aktivno, od 23. leta starosti pa tudi pasivno volilno pravico. Šolski pouk je naloga države. Pouk je obvezen in brezplačen ter sloni na lajskih te-

meljih. Novi parlament (cortes) se izvoli po splošni, enaki, direktni in tajni volilni pravici. Istotako se izvoli predsednik republike po enakih volitvah. Za predsednika republike more biti izvoljen le Španec, ki je dosegel 40. leto starosti in ima državljanske in politične pravice.

Poslovna doba predsednika republike je šest let. Predsednik pa ne more biti ena in ista oseba zaporedoma dve poslovni periodi. Obenem z volitvijo predsednika se voli tudi podpredsednika republike. Predsednik republike imenuje in odstavlja ministre na predlog ministrskega predsednika po svojem prevdanku. Čim parlament izreče vladi nezaupnico, mora predsednik republike vlado odsloviti.

To so glavne smernice novega ustavnega načrta, ki so zbudile silno odpornost v španskem klerikalizmu in veleposesti. Španski škofi (59 po številu) so izdali pastirski list, v katerem apelirajo na narod, da naj do skrajnosti brani verske in materialne interese katoliške cerkve v Španiji. Pastirski list pa ne bo zalegel, ker sta za narod važnejša svoboda veroizpovedanja in osvoboditev iz pesti cerkvene in posvetne veleposesti.

Kljub vsemu opisovanju grozot, stavk, uporov, zarot, decentralizacijskih tendenc kaže, da se Španija konsolidira in da postane napredna država, ki bo upoštevala interese doslej zatiranega naroda.

Brüning se ogiblje nemških nacionalcev

Nemški nacionalni socialisti so snubili kanclerja Brüninga in predsednika Hindenburga. Socialni demokrati so Brüninga opozorili, da bi bil to nevaren eksperiment. In kakor se zdi, je kancler vpošteval nasvet in se oteplje fašistov.

Pohlep nemških kapitalistov po subvencijah.

Poostritev krize — mahinacija podjetnikov.

V sedanjih svetovni gospodarski krizi igrajo podjetniki prav posebno vlogo. Streme samo po velikem dobičku, odklanjajo pa kapitalistični riziko.

V nešteto primerih smo doživeli, da mora prevzemati država jamstvo in deliti subvencije.

O tej podjetniški politiki je izrekel državni tajnik v nemškem državnem finančnem ministrstvu naslednjo sodbo, ki zasluži, da jo poznamo tudi mi.

Tajnik dr. Schaeffer pravi:

»Od strani podjetnikov se je mnogo storilo, kar je omogočilo, da se je vpliv države na razvoj gospodarstva povečal, in sicer večinoma le takrat, če so se podjetniki nadejali, da bodo od večjega državnega vpliva imeli korist. Ustanovo zavarovanja za nezaposlene zlorabljajo cele ranoge podjetništva; svoje stroške razbremenjujejo s tem, da s spretnim izrabljanjem zakonitih predpisov obdrže svoje osebe samo del leta, ostali čas pa prepuščajo, da ga prehranjuje zavarovanje za nezaposlenost. Poleg posredno doseženih ugodnosti pa zahtevajo številna podjetja naravnost subvencije od države in občin, večinoma ob pretnji, da ustavijo obrat in odpuste delavstvo, če bi se jim subvencija ne dovolila. Ob sedanjih depresiji ne mine teden in marsikateri teden niti dan, da ne bi posamezne skupine ali posamezni teritorij zahtevali državne podpore in tem navadno priskočijo s pritiskom na pomoč še deželne vlade in parlamentarne stranke. Pojavlja se prav pogosto še drugi, nič manj resen in nemoralen sistem na strani podjetništva. Podjetja se izročajo uradnikom v upravo in lastni osebni riziko se loči od podjetja, dasi je z vodstvom povsem v zvezi. Poizkusi, kako naj bi se lastni dohodki ločili od neuspeha podjetja, so različni. Podjetnik si lahko izgovori stalno visoko plačo, ki se izplačuje neglede na uspevanje podjetja, da si lahko zajamči taničje, ki so končno prav isto kakor visoka plača, reprezentacijsko ali poslovno kvoto, ki je lahko čez mero visoka, pa izgovori si lahko pokojnine za visoke uradnike in njih svoje. Vse to so oblike eksproprijacije, ki spravljajo njih usodo v popolno neodvisnost od podjetja in njegove uspevanja.«

Tej sodbi nimamo ničesar priponiti. Ni torej presenetljivo, da je dr. Schaeffer prišel do prepričanja, da vse te mahinacije podjetništva krizo podaljšujejo in poostrejejo.

In resnica je to! Izgledov ne manjka, samo pogledati je treba okoli sebe.

Francija in Rusija se odrekata medsebojni vojni.

Francija in Rusija se pogajata za sklenitev trgovinske pogodbe. Ob tej priliki skleneta tudi obe državi, da se med seboj ne bosta napadali v vojsko, če bi bila ta ali ona napadena od tretje države, ne da bi bil napad očitno izzvan. V tem primeru ostaneta druga do druge nevtralni. Stvar je znana že angleški diplomaciji, Nemčiji je pa samo sovjetska vlada obvestila, da namerava skleniti tak pakt s Francijo. Za razvoj evropske politike bo imel tudi ta dogovor precejšen pomen.

Angleški brezposelni naj nosijo stroške vojne.

(I. G. B.) Niso še ponehali protesti v Angliji proti predlogom kraljeve komisije, ki jih je stavila pod naslovom »sanacija zavarovanja nezaposlenih«, to je prikrajšanje delavskih pravic, in že zopet razširja po Veliki Britaniji neka komisija vesti o novih obsežnih štednih ukrepih v skupnem znesku 96.5 milijonov funtov. Nič manj kakor 66 od teh skoro 100 milijonov funtov naj bi se prihranilo s poslabšanjem delavskega zavarovanja za nezaposlene. Parola je: 20 odstotkov naj se znižajo podpore, prispevki naj se zvišajo tedensko na 10 penc na delavca, državo in podjetnika. Znižanje podpor bi imelo ta učinek, da bi rodbina z dvema otrokoma ne dobila več 30, ampak le 24 šilingov na teden. Učiteljem naj se zniža plača, da prispevajo 13.6 milijonov; okoli 2 milijona naj se prihrani na podporah za izobraževalne namene, skrbstvo za matere itd. naj tudi nekaj utrpi. Le za 970.800 funtov naj se pa znižajo izdatki za vojsko, vojno brodogradnjo in zračno flotilo. Obresti za nacionalni dolg, ki dosežajo ogromni znesek 302 milijona funtov na leto, se ne smejo znižati, kar je dalo enemu poslancu povod, da je pripomnil: Potemtakem morajo nositi bremena vojne pač nezaposlenci.

V poročilu komisijske manjšine (kateri sta pripadala od delavskega gibanja Latham in A. Pugh) se pravi, večinsko poročilo v mnogih točkah ne more biti sprejeto, ker nalaga velikim delom skupnosti krivične žrtve, dočim boljše situiranim delom prebivalstva s fiksnimi dohodki in ceno nakupljenimi papirji zaradi padajočih cen dohodke skoro podvaja. K temu protežirancem spadajo tudi imetelji državnih in občinskih papirjev. »Če se že morajo doprinesti žrtve,« pravi manjšinsko poročilo, »v svrhu ohranitve državnega proračunskega ravnotežja, potem je treba pritegniti vse dele prebivalstva po njih plačilni zmoglosti.«

V krogih spodnje zbornice (kateri je bila predloga sporočena še pred pričetkom parlamentarnih počitnic) so prepričani, da ostanejo predlogi mrtva črka. Celo nekdanji konservativni minister je k tej predlogi rekel: »Vsaka stranka, ki bi poizkušala ta načrt izvesti, bi bila obsojena za vedno, da ostane v opoziciji.« Delavski člani zbornice so načrt ostro grajali zaradi tega, ker priporočajo večinsko poročilo komisije prihranke skoro izključno na račun onih, ki bi te žrtve najtežje doprinesli.

Svoboda na Poljskem.

Gladovna stavka političnih jetnikov.

Socialistični »Robotnik« je zvečer šele sedaj, da je pričelo dne 7. avgusta 150 političnih jetnikov z gladovno stavko, ker so jim zabranili knjižnico in prostovoljno razdeljevanje dodeljene hrane.

Pripomba ni potrebna.

Brutalna obsodba poljskih socialistov.

V Brombergu se je vršila več tednov obravnava proti 19 članom razpuščene levičarske socialist. stranke. Obtoženi so bili veleizdaje in upora. Glavni obtoženec je dobil 7 in pol let, sedem obtožencev po 5 let, en obtoženec 2 leti težke ječe. Kaj je na Poljskem veleizdaja, pa res ne vemo.

Doma in po svetu.

Tudi pri nas hočejo štediti. V ministrskemu svetu so sklenili štednjo v državnem gospodarstvu. Sestavljen je odbor, ki bo študiral štednjo. Začasna redukcija izdatkov — seveda plač itd. Ta ukrep je bil potreben, ker se ni doslej sklenjeno ugodno inozemsko posojilo.

Zaloga pšenice na Sušaku. Rusija ima veliko zalogo pšenice na Sušaku, ki je pa ne more prodati, ker ji konkurira madžarska pšenica (najbrže dobiva državne izvozne premije). Rusi nameravajo zaradi tega še bolj znižati cene pšenice, da bo konkurirala podunavskim pridelkom.

Delavska zbornica in podpiranje nezaposlenih. Z ozirom na težkoče pri ocenjevanju poedinih prošelj za nezaposlene podpore bo izplačevala zbornica odslej nezaposlene podpore načeloma le preko uradov, ki poznajo bolje razmere prosilcev, to je preko Javne borze dela, Bratovskih skladov in večjih občin. Vsa sredstva, ki jih je namenila zbornica za podpiranje nezaposlenih, se bodo predodkazala v bodoče tem uradom. Prošnje, ki bi prihajale v bodoče na Delavsko zbornico, se ne bodo reševale pri zbornici, temveč odstopale organom, med katere bo razdelila zbornica svoja sredstva za podpiranje nezaposlenih.

Človeška družba je nevhvaležna. V torek, dne 18. avgusta se je obesil na Viču pri Ljubljani 73 let stari zidar Andrej P. Opešale so mu že močiči in če je »prosil« za delo, so se mu smejali in ga pomilovali, češ, da ga ne morejo uporabiti. Mož je postal v napoto vsem in sam sebi, pa je kupil vrv in se obesil v — duševni zmedenosti, kakor pravijo. — Ta starček, ta zidar, ta delavec je delal vse življenje — za druge, za družbo. Družba uživa sadove njegovega dela, a nima zanj starostne preskrbe.

Mlekarska in sirarska razstava na jenskem velesejmu v Ljubljani od 29. avgusta do 9. septembra t. l. bo obsegala prodajo najraznovrstnejših mlečnih izdelkov, sira in masla, pa tudi propagando za večjo uporabo mleka v naših krajih. Ne le iz zdravstvenih ozirov, temveč tudi s splošno gospodarskega stališča se hoče propagirati večjo uporabo mlečnih izdelkov in pokazati smoteno produkcijo zadržnim potom. Prodajal se bo sir na debelo in drobno, istakot tudi kislo mleko, jogurt, kefir itd. Razstavo bo organiziralo Centralno mlekarsko društvo v Ljubljani.

Franc Woschnagg, bivši lastnik šoštanjskih usnjarn, je dne 17. t. m. umrl na Dunaju v sanatoriju. Njegovo truplo so prepeljali z Dunaja v Šoštanj in ga v četrtek, dne 20. t. m. pokopali. Zaradi bolezni pokojnik že dalje časa ni vodil usnjarne v Šoštanju sam.

V Avstriji letos ne bo večjih vojaških vaj.

V Avstriji imajo večkrat kakšno pametno misel. Letos ne bodo imeli velikih vojaških vaj, ker jim tudi manjka denarja. — No, par milijonov bodo tudi na tak način prištedili. Vojne itak ne bo, ker se ves svet pripravlja na razorožitveno konferenco.

Društvo narodov bo na prihodnji seji, ki se bo vršila 1. septembra, razpravljalo o prošnji avstrijske vlade za mednarodno posojilo in pa o grško-bolgarskem izseljevanju.

Bazelski dogovor sklenjen. V Bazlu so se zedinili glede moratorija kratkoročnih kreditov in posojil Nemčiji. V Berlinu pa seveda niso zadovoljni, ker bankirji v Nemčiji začojo čisto nič izpustiti iz svojih krempeljev.

Bolgarsko sobranje zaseda. V četrtek, dne 20. t. m., je pričelo zasedati bolgarsko sobranje. Za predsedniško mesto kandidira tudi bogataš Bolgarije Stepan Stefanović, ki je član demokratske stranke in ima baje največ izgleda na izvolitev.

Izpremema madžarske vlade. Z ozirom na razmere v novem parlamentu bodo Madžari izvedli znatne izpremembe v vladi.

Prepoved socialno-demokratskih shodov v Budimpešti. Madžarska socialno-demokratska stranka je sklicala dne 18. avgusta v Budimpešti 9 shodov, na katerih naj bi se razpravljalo o pobijanju gospodarske krize. Ker je policija vse napovedane shode prepovedala, so se zvečer vršili pred parlamentom in po budimpeštanskih ulicah velike delavske demonstracije. Policija je aretirala mnogo demonstrantov, ki so se pa vedno iznova zbirali, tako da je bil red napravljen šele pozno ponoči. Brutalen nastop policije je izzval med prebivalstvom veliko ogorčenje.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh... Ja, ta ljubljani kruhek, ta igra vedno ter povsod zelo veliko vlogo. Kljub temu, da imamo dobre in celo izvrstne letine žita, se vedno bojimo, da bi nam zmanjkalo kruha, oziroma da bi se podražil; da bi se pa pocenil, ni najmanjšega upanja. Na Dunaju so hoteli te dni zopet kruh podražiti, in sicer za 0.48 Din zaenkrat, čeravno je cena pšenice padla. Vlado se je pozvalo, da naj posreduje ter prepreči neupravičeno podražanje. Toda vlada je odklonila posredovanje, češ, da ona ne more nič napraviti. Na to pa so sklicale konferenco centrale strokovnih organizacij, ki so soglasno sklenile, da je v tem trenutku vsako podraževanje kruha nepotrebno in v slučaju, da bi

Naučite se pravilno kopati na zraku in solncu!

To se pravi, čvrsto nadgrnite svoje telo pred solnčenjem, ko je suho, z

NIVEA-CREME
NIVEA-ULJE olje za kožo in masažo.

Oboje vsebuje, edino svoje vrste, evcerit, snov za nego kože; oboje zmanjšuje nevarnost solnčarice; oboje potemni polt tudi pri oblačnem nebu. NIVEA-CREME Vas ohladi pri vročini. NIVEA-OLJE Vas obvaruje pri neugodnem vremenu pred mrazom in s tem tudi pred prehladom.

NIVEA-CREME: 5 do 22 D.
NIVEA-OLJE: 25 in 35 Din.

Proizvaja Jugosl. P. Belersdorf & Co., d. z o. z., Maribor, Gregorčičeva 24.

Mihevc Nace:

Prijatelja.

Konec.

Šel je še enkrat na pokopališče, potipal je grob svojih staršev, ki so umrli v pomanjkanju in bedi in od žalosti za svojim sinom, za svojim edinim otrokom — in on, sin, stoji sedaj tu ob zadnjem počitku svojih staršev, na pol slep in brez desne noge, zlomljen, obsojen na bridko življenje.

Burja je brila po mestnih ulicah. Na cesti na Gorenjski kolodvor na koncu gostilne »Novi svet« je ležal kup smeti, po kupu je brskal mršavi, skuštrani pes ter iskal po smeteh kaj hrane. Kar naenkrat dvigne pes krepko glavo. Začul je tipajoče korake in že se je hotel s svojimi trudnimi nogami spustiti v beg. Ves čas svojega življenja je bil zasledovan in moral je vedno biti pripravljen na beg. Tej spretnosti postopanja se je moral zahvaliti, da mu dosedaj še ni konjač vrgel zanjke okoli vratu.

Bližala se mu je palica in za njo mož. Pes je zagledal najprej palico, simbol svoje usode. Šele v drugi vrsti je opazil človeka. Topot pa ni zbežal, zakaj ta palica se mu ni bližala vihteč se po zraku jako jezno, grozno

in trdo, kakor navadno. Ta palica je prihajala obotavljajoč se, išoč, tipajoč. Bežati je imel še časa in opazoval je najprej palico prihajajočega človeka. Nato je stekel malo vstran, do srede ceste, ali bežal še vedno ni.

Oba temeljna pojma njegovega instinkta: strah pred človekom in vdanost človeku, sta se sedaj v njem prvič bojevala. Do sedaj je prevladal pri njem strah vsled neštetihih dobljenih udarcev s palicami in kamni, ker vsakokrat, ko se je poskusil približati človeku, je moral vedno bežati z repom med nogami. In sedaj se je v njem zbuvalo hrepenenje, kakor še nikdar poprej: človeka poslušati, mu služiti, ga čuvati, ga varovati, na eno njegovo besedo se mu žrtvovati in se mu mahljajoč z repom približati.

Približajoči se mož je videl bežečega psa ter se je za hip ustavil. Žival ga je opazovala. Mož je šel naprej. Pes je videl, da se palica ni dvignila nad njim, pač pa tipaje monotonno trkala po cesti. Človek je šel mimo njega, pes pa se je počasi, istočasno premišlajoč, vrnil k smetišču. Toda nehote se je zopet oziral za možem. Bil je lačen in bi prav rad ril po ostankih v smeteh. Toda prirojeno hrepenenje se je huje zbuvalo v njemu in z negotovimi koraki je stekel za

možem. Slednji se je prisluškajoč ustavil, pes ravno tako.

»Psiček«, je nagovoril mož psa. Na to besedo, na gorki trepet te besede se je zbudil v srcu živali pozabljen svet, na katerem sama pač ni žival, v kateri pa je tlel spomin nje prednikov. Toda pes se ni upal približati možu, ni se upal verjeti. Mož se je naveličal čakati in je šel dalje. Toda pes mu je sledil. Palica in mož sta se zopet ustavila.

»Pridi sem, moj mali psiček«, so se slišale vabljive besede. Gorak val je prešinil srce preganjanega psa. Kliče ga mož, njega kliče človek. Pripil se je bližje. »Ne boj se vendar, ti mali kuček, norček, saj ti ne bom storil nič slabega.« In pes se ni mogel več vzdržati. Premagal je svoj strah, njegov hrbet je pozabil na vse dobljene udarce s palico, njegova rebra na udarce kamov — plazil se je k človeku, bližal se mu in mahljal z repom.

»Kako dober tovariš bi meni ti bil,« je govoril zapuščen mož z izgubljenim očesom in izgubljeno desno nogo sam s seboj.

»Nimam žive duše na svetu, nimam nikogar, ki bi me ljubil, kogar bi jaz ljubil. In kako dobro bi bilo: Ti bi pazil na moje košare, v katerih imam šteti, kadar jih ponujam v pro-

dajo, da mi jih ne ukradejo.« Medtem, ko je to govoril sam sebi, je rekel glasno: »Moj kuček, moj ubogi psiček, ne boj se vendar.« Priklonil se je ter pobožal trepetajočega psa, pripravljenega v svojem hrepenenju po ljubezni. Medtem, ko so božali prsti moža pasji hrbet, se je zbudil v živali osrečujoči čut nekdanjega skupnega življenja s človekom.

Skupni lovi, skupni boji, skupen kruh, skupno življenje. In preprosti cestni pes je hitel od veselja mahati s svojim repom. Boža ga človek. Njega se boža, ki se mu je doslej dajalo samo udarce. In boža ga tako, kakor božajo pse, ki jih je nekdanj videl za plotom in ki so se divje pognali nanj, kadarkoli je pomolil gobec med deske plota. Srečni psiček je lizal roko enako zaničevanemu človeku ter ga spremljal skakaje, lajajoč od veselja.

Ob vhodu v šolski drevored, pri drugem izloženem oknu stoji nekdanji najzalejši fant cele gorenjske občine, Tine Logar. V dveh pletenih košarah ima šteti in drugo drobnarijo, ki jo ponuja v nakup. Od časa do časa pa stegne roko in po boža svojega prijatelja Šeka in mu nekaj zašepeta. Šek pa mu vselej kot najzvestejši prijatelj poljubi roko.

se podražitev izvedla, se bodo strokovne organizacije postavile v bran. In to je zaleglo. Vlada je uvidela potrebo, da se uradno preišče, da-li je zahteva pekov upravičena ali ne, ter je dala nalog neki komisiji, da mora zadevo preiskati in to tekom 14 dni sporočiti. Medtem se seveda ne smejo cene kruhu zvišati. Tudi pri nas v Dravski banovini ne bi škodovalo, če bi se taka komisija 14 dni bavila s krušnim vprašanjem, ki še pri nas ni tako rešeno, kakor bi bilo potrebno.

Praški nuncij bo vendarle moral iti. Praški list »Večer« poroča, da bo nuncij Ciriacci moral odstopiti, ker je prišel v konflikt s čehoslovaško javnostjo in proti kateremu so se vršile poulične demonstracije. Pa tudi časopisi so zavzeli ostro stališče radi njegovega nastopa napram nadškofu Kordaču. Nuncij bo seveda najprej nastopil daljši dopust, iz katerega se bržčas ne bo več povrnil.

Bat'a se namerava emancipirati od železnic. Kot poročajo iz Prage, namerava češki veleindustrialec čevljev, Bat'a, od sedaj naprej svoje izdelke prevažati izključno z avtomobili, radi česar je tvrdka že naročila 100 tovornih avtov, s katerimi bo kmalu otvorila redne vožnje na vse strani. Prva linija bo otvorena s Hamburgom.

V Nemčiji so tudi opustili vojaške vaje. Enako kakor v Avstriji, so v Nemčiji že prej sklenili, da opuste vojaške vaje zaradi finančnih težkoč.

Nove policijske odredbe proti povzročevalcem nemirov v Berlinu. Berlinska policija je objavila, da bo vse one javne lokale, kjer bi se shajali radikalni elementi, ki povzročajo nemire, ukazala predčasno zapirati.

Gospodarski odnosi med Francijo in Madžarsko. Med pooblaščenici Francije in Madžarske so se pričeli te dni v Budimpešti razgovori za zbliznanje in ureditev gospodarskih odnosov med obema državama.

Italijansko javno pravo na fašistični podlagi. V sredo, dne 19. t. m., je poteklo 10 let, odkar postoja italijanski državni svet, ki je sedaj podrejen direktno ministrskemu predsedniku. Mussolini je s tem postal tudi načelnik državnega sveta ter pravi, da bo tako po njegovem naziranju državni svet lažje vršil svojo funkcijo ter dvignil ugled fašistične države.

Duhovniki štrajkajo. Na grškem otoku Tanos je zbruhnil nenavaden štrajk. Duhovniki tamošnjega samostana so stopili v stavko ter utemeljujejo svoj korak s tem, da njihovi dohodki ne znašajo niti toliko, da bi zadostovali za življenjske potrebe. Že en teden ne berejo duhovniki nobene maše in tudi drugih cerkvenih opravil ne opravljajo. Zanimivo je, da se je njihov patrijarh izjavil solidarnega s štrajkujočimi, priznavajoč njihove zahteve kot upravičene. Kdo je neki njihov delodajalec?

Irski republikanci rušijo železnice. Irska je že odnekad revolucionarna. Sedaj imajo na Irskem zopet gibanje za odcepitev Irske, ki ima samoupravo, od Anglije. Gibanje vodi nelegalna rimsko-katoliška organizacija »mladih mož«, ki ruši železnice, vrši poboje in požare. Očividno se pripravljajo na novo revolucijo. Oblasti so v nekaterih krajih razglasile obsedno stanje.

Sovjeti pošiljajo pridne delavce na potovanja. S posebnim izletniškim parnikom potuje 350 ruskih izletnikov, med njimi 80 žensk, preko Leningrada, Hamburga, Londona, Geneve in Carigrada po naučnem potovanju. Stroškom so prispevale organizacije in poseben fond, ki služi za nagrade onim delavcem, ki so z vnmom pospeševali uspeh petletke. V Londonu so z izletniki hoteli govoriti časnikarji, toda izletniki so jih odklonili, češ, da z buržuaznimi časnikarji nočejo govoriti. Med izletniki je 5 učiteljev in 5 inženjerjev. Po tem izletu bodo organizirali enako potovanje za najmarljivejše kmete.

Na Kubi imajo meščansko vojno. Vstaši so dobili močno pomoč iz Zedinjenih držav. Te pomožne revolucionarne čete so se ponoči izkrcale na otoku ter imajo s seboj šest starih pušk in osem milijonov izstrelkov.

Veliki gospodje — dobri patrioti.

Nemška vlada štedi!

V Nemčiji namerava vlada znižati tudi visoke pokojnine. Zato je vlada razposlala 175 priporočenih pisem z apelom, da naj gospodje odstopijo del pokojnine v interesu domovine. Pritrdila sta samo dva generala, Deimling in Schönaich, ki sta sodelovala pri konstituiranju republike. Nekateri vpokojenci niso odgovorili, drugi so protestirali, nekateri so pa poslali svoje proteste predsedniku republike Hindenburgu. — Ti možje pričajo, kaj jim je patriotizem. Pač zgolj molzna krava.

Do odločilne bitke med vladnimi in vstaškimi četami pride najbrže v pokrajini Santa Chlara.

Jurist kot avto-bandit. Pred par dnevi se je v bližini Bukarešte dogodil umor. Slušatelj prava Serban je najel avto, da se popelje v okolico. Med vožnjo pa je gost umoril šoferja na ta način, da ga je udaril z železno cevjo ter mu odvzel 3500 lejev. Morilca so kmalu prijeli in je pri zaslišanju cinično izjavil, da je šoferja zato umoril, ker je rabil denar in avto.

14letni morilec iz naslade. Iz Varšave poročajo, da je bilo v Boryslavu najdeno truplo 8letne učenke ljudske šole, ki je bila na bestialni način umorjena. Morilec je 14letni gimnazijalec Chlodny, sin policijskega komisarja, ki je umor že priznal in izjavil, da je umor izvršil iz naslade.

Roparski napad po ameriškem vzorcu na nemško državno banko v Berlinu. V torek, dne 18. avgusta, okrog 12. ure sta se pripeljala na motornem kolesu dva maskirana roparja pred podružnico nemške državne banke v berlinskem mestnem delu Schönberg ter stopila v bančno poslovalnico, v kateri se je nahajalo 7 uradnikov in v predsobi nekoliko publike. Pozvala sta uradništvo, naj dvigne roke, pri čemur sta tudi oddala več strellov. Nek uradnik je ravnokar štel večjo vsoto bankovcev, na katerega se je eden roparjev vrغل ter jih iztrgal uradniku iz rok. Omenjeni uradnik je sicer tudi po-tegnil revolver, toda v naglici in razburjenosti je pozabil streljati. Ropar, ki je bil zelo močan, je sunil uradnika ter nato oddal še en strel nanj, ki je uradnika zadel v trebuh in ga smrtnonevarno ranil. Roparja sta bila dovolj drzna ter pogumna, ker se nista niti zmenila za to, da je alarmna naprava začela delovati. Bliskovito sta pobrala denar, okrog 20.000 mark, nakar sta skočila na motor ter oddirjala. Na begu sta oddala še več strellov ter ranila nekaj ljudi. Razen tega se je enemu uradniku, ki je roparja skušal z avtomobilom ujeti, po nesreči sprožil revolver ter je krogla zadela šoferja v ramo, radi česar ni mogel voziti dalje. Roparja sta končno pustila kolo ter zbežala med maso ljudi in tako ušla svojim zasledovalcem.

Hišna posestnica razdejala hišo z bombo, da bi prišla do zavarovalnine. Zadnjič smo poročali, da se je v Lyonu na Francoskem podrla dvonadstropna hiša, pri čemur je našlo smrt 11 oseb. V hiši so stanovali sami delavci. Preiskava pa je dognala, da je bila hiša podrta z bombo, ki jo je vrgla sama lastnica hiše, Sanglois, ki se je kot strastna igralka nahajala v silni denarni zadregi, pa bi bila rada prišla do zavarovalnine 100.000 frankov. Nič ni pomišljala, koliko nesrečo bo nakopala drugim. Usoda pa je hotela, da je ona sama ostala pod razvalinami, ker ni znala pravilno ravnanj z bombo. Sanglois namreč ni stanovala v isti hiši in je prišla neopaženo po noči, da izvrši svoj grozen načrt. Preiskovalna komisija je vse to izvedela od matere atentatorke, ki se je pri zaslišanju zapletla ter končno povedala resnico.

Vodne smuči se niso obnesle. Trije Avstrijci so poizkusili eksperiment, da bi pregarili 33 kilometrov široki rokavski preliv s takozvanimi vodnimi smučmi. Namera pa se je ponesrečila.

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski Politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! — — —

Seja mariborskega občinskega sveta.

dne 20. avgusta.

Uvodoma je župan dr. Juvan poročal o proslavi 10 letnice kralja Aleksandra in o drugih tekočih zadevah.

Na vprašanje obč. sv. Oslaka, zakaj se svoječasnno dovoljeni 1 milijonski kredit za zgradbo stanovanj hiš še ni najel, je župan pojasnil, da sta se proti temu posojilu pritožila društvo hišnih posestnikov v Mariboru in pa mariborski trgovski gremij. Pritožbenika sta utemeljevala svoj protest s tem, da je baje mariborska občina že preveč izdala za zgradbo stanovanjskih objektov. Omenjeno posojilo se je zaradi tega protesta zavleklo.

Poročevalec finančnega odseka je nato poročal o bilanci mestne plinarne, ki je imela lansko leto 299.531 Din izgube. Ta izguba je nastala v glavnem vsled slabih plinskih cevi in pa starih strojev, zato je večja investicija za sanacijo tega podjetja nujno potrebna. Načrte za izvedbo tega programa je na povabilo mestne občine izdelal inž. Sprinzel z Dunaja. Po kratki debati je občinski svet soglasno sklenil najeti potrebno posojilo v znesku 2.000.000 Din, ki se bo porabilo za nabavo plinskih naprav, in sicer pod nadzorstvom strokovnjaka inž. Sprinzla.

Dalje je sledilo poročilo o gospodarstvu mestnega elektriškega podjetja, ki izkazuje v minulem letu 24.330 dinarjev prebitka.

Za sanacijo mestnega avtobus-podjetja, ki izkazuje od svoje ustanovitve do sedaj 3.100.000 Din primanjkljaja, so se predlagale razne transakcije. Občinski svetnik s. Petjejan predlaga, naj se zopet uvede 1 dinarska tarifa, kar bo frekvenco podjetja znatno povečalo. V debato so posegli dr. Mühleisen, s. Oslag in dr. Lipold, nakar je bil sprejet predlog poročevalca.

Računski zaključek mestne občine za leto 1929 izkazuje 1.023.000 Din prebitka, kar se odobri.

Po živahni debati, ki se je razvila glede prispevka mestne občine za zgradbo pohorske vzpenjače, je občinski svet osvojil predlog, da prevzame mestna občina poročstvo za najetje amortizacije in obrestovanje posojila v znesku Din 500.000.—, s pridržkom, da se mestna občina za to vsoto vknjiži na drugem mestu.

Javna seja je bila ob 20. uri zaključena.

Ljubljana.

Luksus tromostovje v Ljubljani. Med Stritarjevo ulico in Marijinim trgom v Ljubljani bosta že kmalu dodelana oba železobetonska mostova ob obeh straneh starega Frančiškanskega mosta. Mostovje bodo v štiri-najstih dneh provizorično že otvorili, seveda na slovesen način. S tem mostovjem, ki bo sicer precej olajšalo promet, so vendarle nagromadili zopet cel kup cementnega kamena v strugo Ljubljanice. Sploh bo vse obrežje Ljubljane podobno starim srednjeveškim utrdbam, kar ne more napraviti ugodnega in prijetnega utisa. Nemogoče bo namreč vse to skalovje zakriti s prijetnim zelenjem.

V Ljubljani je umrl notar Aleksander Hudovernik. Notar Hudovernik je bil vnet pristaš narodno-napredne stranke. Pisal je mnogo o pravnih stvareh. Star je bil 70 let.

Vsakdo mora čitati Fr. Žgečev knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah. ---

Kolinska

TVORNICA

ČIKORIJE

Naša prava Kolinska cikorijska.

Maribor.

Pasivno gospodarstvo mestne plinarne. Mariborska mestna plinarna gospodari že več let pasivno, zato so se večkrat podvzeli razni ukrepi, da bi bilo mogoče obrat dvigniti in ga postaviti na zdravo gospodarsko podlagi. Število konsumentov je v zadnjih letih res znatno naraslo, ni pa bilo s tem mnogo pomagano na zgubi plinarne. Da se gospodarstvo ne more dvigniti iz sedanjega položaja, je glavni vzrok bržčas v tem, da so plinske cevi že zelo slabe, tako da uhaja ogromna količina plina v zgubo. Ta zguba plina znaša baje dnevno okrog Din 1000.—, kar znaša letno približno 360.000 Din zgube. Mestna plinarne je baje sedaj podvzela potrebne korake, da se vzroki pasivnosti tega podjetja preiščejo ter je v to svrhu povabila tudi nekega inženjerja dunajske mestne plinarne, ki je kot strokovnjak priporočil, da naj se izmenjajo plinski vodi in nadomestijo z novimi. Stroški takega splošnega popravila naprav mestne plinarne bi znašali okrog 2.000.000 Din, kar bi se pa seveda polagoma obrestovalo s prihranjenim plinom, ki sedaj uhaja iz slabih cevi. Mestni občinski svet je minuli četrtek na svoji seji dovolil potrebno vsoto za to investicijo. Dela se bodo vršila pod nadzorstvom dunajskega strokovnjaka.

Ošaben mesar. Ko je te dni pri nakupovanju mesa gospodinja K. A. izbirala meso pri nekem mesarju na tržni stojnici, jo je isti prav neuljudno nahrulil, češ, če Vam ni všeč to meso, katerega Vam jaz dam, pa pojdite kam drugam, meni je vseeno, če kdo pride k meni ali ne, meso bom pa jaz vendarle prodajal kakor bom sam hotel itd. Znano je sicer, da so si nekateri mariborski mesarji kljub velikim izgubam, kakor sami vedno zatrjujejo, vendarle pridobili ogromno premoženje. Postopanje tega mesarja pa to dejstvo le potrjuje, ker prekupčevalec, ki iz potrebe vrši ta posel, pač ne postopa tako rigorozno s konsumentom. Bilo bi na mestu, če bi se takemu mesarju, ki se očividno samo za luksuz peča s to obrtjo, odvzelo tržno stojnico in dodelilo revnejšemu mesarju, ki bo pri prodajanju mesnih izdelkov odjemalce bolj uljudno postregel. Najboljše sredstvo za ozdravljenje takšnega ošabneža je pa seveda to, da se ga gospodinje ogibljejo ter kupujejo svoje potrebščine le pri mesarjih, ki znajo tudi ceniti svoje odjemalce.

Samomor vojnega invalida. Pred nedavnim časom smo v našem listu poročali, da je v bližini pokopališča na Pobrežju izvršil poizkus samomora invalid Mavrič E. iz Ljutomera. Ko so ga ob tej priliki pravočasno rešili, se je že takrat branil in želel, da ga puste umreti, ker ne more izhajati brez vsakega premoženja, invalidska podpora pa se mu kljub številnim prošnjam in urgencam ne izplača. Ko je pred kratkim ozdravljen zapustil tukajšnjo splošno bolnico, je zopet poizkušal doseči izplačilo invalidske pokojnine, očividno pa mu to ni uspelo. Obupan nad bednim

življenjem je 100-odstotni invalid Mavrič minuli četrtek zavžil na klopi v mestnem parku steklenico lizola ter tako nasilno končal svoje življenje. Pokojni Mavrič je leta 1914 kot avstrijski častnik šel v vojno, pozneje pa se je baje sprl z nekim madžarskim grofom, vsled česar je bil degradiran. Po dveh letih zaporni kazni je bil kot prostak poslan zopet na fronto, kjer je dobil hude telesne poškodbe, tako da je postal pohabljenec. Kot jugoslovanski državljani se je pred par leti vrnil iz Avstrije ter skušal doseči invalidsko pokojnino, kar se mu pa ni posrečilo. Lahko si mislimo, koliko bede, gorja in pomanjkanja je moral nesrečni vojni pohabljenec pretrpeti, preden se je odločil za nasilno smrt.

Promet knjižnice Delavske zbornice, ekspozitura Maribor. V mesecu juniju in juliju t. l. je knjižnica Delavske zbornice izposodila 1491 obiskovalcem 2530 leposlovnih in 107 znanstvenih knjig. Od teh 761 slovenskih, 120 srbohrvaških, 1742 nemških in 13 drugih knjig. Skupno torej 2637 komadov. Novih članov pa je pristopilo v tem času 43.

Na dve leti robije je bil obsojen minulo sredo pri tukajšnjem sodišču posestnik Ivan Marinič iz ptujske okolice radi tatvine kur. Marinič je bil že sedemkrat predkaznovan ter je šele pred nedavnim časom odslužil 18mesečno zaporno kazen. Vse predkazni pa so bile izrečene tudi radi kraje perutnine, vsled česar se domneva, da je Marinič kleptomani.

Ponočni nemiri v Mlinski ulici. V Mlinski ulici, ki je menda zbirališče vseh ponočnjakov skoro vsak večer, zlasti pa ob sobotah in nedeljah, razgrajajo kar cele noči. Posebno glasni so v spodnjem delu ulice v

bližini gostilne Koštomaj. Tako so minulo soboto med 11. in 12. uro ponoči dolgo časa padale klofute, vmes pa se je razlegalo vikanje pijanih žensk in korajžnih pretepačev, tako da na spanje ni bilo misliti. V interesu prebivalcev te ulice bi bilo priporočljivo, da bi se v nočnem času postavila v Mlinsko ulico straža, ki bi takšne nemire v bodoče preprečila.

Smrtna kosa. Minulo sredo je nenadoma zadet od kapi preminul v Magdalenskem parku upokojeni železničar Bogomir Mašer. Pokojni je bil star 83 let in je stanoval na Ruški cesti 44.

Nezgode. Minulo sredo se je pri padcu raz dvokolesa nevarno poškodovala Marija Smodiš, soproga u-sluzbenca drž. železnice. — V Košakih pa je 12letna Stanka Štok pri padcu z drevesa zadobila lažje letesne poškodbe. Rešilni oddelek je obema nudil prvo pomoč ter ju odpremil v splošno bolnico.

Samomor v jetnišnici. Minuli ponedeljek ponoči se je v tukajšnji moški kaznilnici obesil kaznenec Josip Kranjc iz Trbovelj. Kranjc je bil pred dvema letoma obsojen radi nekega uboja na 5 let težke ječe.

»Prijatelj Prirode«. V nedeljo, dne 23. t. m. izlet k Mariborski koči in k slapu. Odhod ob 5. uri zjutraj (vožal Stritarjeve in Frankopanove ulice). V ponedeljek, dne 24. t. m. ob pol 20. uri odborova seja, ob 19. uri pa seja vodnikov v društvenem lokalu na Frankopanovi ul. 1.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Jesenice.

»Tragedija v kleti«, odrsko delo T. Čufarja, ki je v soboto na akademiji jeseniške »Svobode« pri svoji prvi uprizoritvi doseglo nadvse časten uspeh, se v nedeljo, dne 23. t. m. ob pol 9. uri zvečer zopet uprizori. Igra se ponavlja na željo občinstva, ker je bil v soboto tak naval na prireditelje, da mnogi niso dobili vstopnic. — Ko vabimo na zopetno uprizoritev te nove igre, sporočamo tudi, da se je prvotno nameravala na akademiji »Svobode« uprizoriti »Poročna noč«, drama Ivana Moleka, znanega slovensko-ameriškega pisatelja. Uprizoritev so mnoge tehnične ovire preprečile, upamo pa, da se omogoči takoj v prvi gledališki sezoni. — A »Tragedija v kleti« naj nihče, kdor je še ni videl, ne zamudi!

Zdravstveni nasveti.

Dober tek in naša hrana.

Zadnja leta je literatura o raznih vrstah in možnostih naše prehrane silno narasla. Vsak »apostol« tega ali onega »moderne« načina naše prehrane je napisal svojo knjigo, kakor pa danes vidimo, ni bil pravi namen teh številnih knjig in brošur pomagati trpečim in zdravja željnim ljudem, ampak pravi namen vse te književne povodnji je bil pomagati sebi in morebiti še raznim satorijem...

V Berlinu pa je pred nekaj dnevi predaval o načinu naše prehrane profesor dr. Winterstein. V svojem predavanju je visoko povzdigoval stari način človeške prehrane, kjer je igral glavno vlogo apetit ali tek; v svojem predavanju pa se je skliceval predvsem na slavnega ruskega naravoslovca (fiziologa) Pavlova in na njegove študije.

Pavlov je s svojo posebno metodo dokazal s poskusi na živalih, da naše žleze ne izločujejo vedno enakih slin in tudi ne vedno enako količino, ampak da je izločevanje slin odvisno od jedi, ki jo na pr. postavimo pred sebe (ali pa pred kako žival). Tako je tudi z želodčnimi sokli. Slina in želodčni sok nista vedno enaka, ampak se ravna njihova sestava po teku in po jedi, ki stoji pred nami: kruh, meso, mleko itd. Če postavimo pred psa meso in kruh, se začne psu cediti slina po nosu, kakor da je pred njim samo meso. To je Pavlov dokazal s poskusi in s preiskano slino.

Pa tudi naše duševno razpoloženje vpliva na sestavo slin. Če se jezimo, nas mine dober tek; lakoten pes, ki gleda drugega psa, kako hlastno žre, ne izločuje nobene slinveč — pogled na drugega psa ga je spravil ob dober tek.

Tako nekako je tudi pri ljudeh. Vsak ve iz svoje izkušnje, da vzbuja v človeku dobro

priljubljenost, tudi če človek ni posebno lačen, precej boljši tek, kakor pa slabo pripravljena in v umazani posodi pred nas postavljena jed, ki morebiti še smrdi. Take jedi zadostuje le en grizljaj in en požirek in »siti« smo!

Staro pravilo pravi, da prihaja tek med jedjo. To so kulturni narodi že zdavnaj spoznali in zato je sestava raznih prazničnih in svečanih poedin skoro povsod enaka. Večinoma je prva jed juha, kar pa ni slučaj, ampak je zelo pomembna zadeva. »Moderni« kuharji so sicer proglasili juho za nekaj slabega, za krepčilo brez krepkosti in brez vitaminov. Preiskovanja profesorja Pavlova pa dokazujejo, kako važna je juha, ker vzpodbuja želodec k večjemu izločevanju želodčnega soka, ker samo kemični dražljaji vplivajo na želodec, ne pa mehanski. Juha najbolje pripravlja želodec na sledečo jed.

Pri pojedinah uživamo sladke močnate jedi nazadnje. Tudi to ni slučaj, ampak ima svoj pomen. Ker je dokazano, da jedi ne leže v želodcu med seboj pomešane, ampak druga nad drugo, in je zato prav, da leži močnata jed na vrhu, ker je že s slino tako prepojena, da ji ni treba več posebno dosti želodčnega soka.

Glavna stvar je torej — dober tek!

Iz »Prosvete«.

Meh za smeh.

Današnja mladina.

Profesor razlaga učencem klasične umetnosti.

Potem da na kateder starinski kip. Posnetek Venere z otoka Mila.

»Bučar, kaj vidiš na kipu lepega?«

Bučar premišluje.

»Nože.«

Profesor je divji.

»Tako pred vrata, packa!«

Bučar gre ven.

»Mrak, kaj je na kipu lepega?«

Mrak premišluje.

»Prsa.«

Profesor se kuha od jeze.

»Ven, pred vrata, prasec!«

Mrak gre ven.

»Trdoglav, kaj je najlepše na tem kipu?«

Trdoglav resno gleda kip. Skomigne z rameni. Odkima z glavo. Potem vstane in gre brez besed pred vrata.

Mali Pepček.

»Daj, Pepček, pokaži gospodu zdravniku jezik!«

»Mamica, ali naj mu pokažem tudi osle?«

Oče (ki je svojemu sinu prejšnji dan pomagal pri domači nalogi): »No, in kaj je rekel učitelj k tvoji nalogi?«

Sin: »Rekel je, da sem od dne do dne bolj neumen.«

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se vred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu štev. 6. Ljudska tiskarna Maribor.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2 % proti trimesčni odpovedi.

